

Ansökan om koncession enligt ellagen för ledningen Malånäset – Högnäs i Norsjö och Skellefteå kommuner i Västerbottens län

Ansökan

Affärsverket Svenska kraftnät (Svenska kraftnät) ansöker om tillstånd att bygga och använda en ny 400 kV luftledning mellan planerad station Malånäset i Norsjö kommun och en befintlig station Högnäs i Skellefteå kommun. Ledningens förordade sträckning framgår av kartorna i bilaga A.

Syfte och anläggningens allmänna lämplighet

Syftet med den nya 400 kV ledningen mellan Malånäset och Högnäs är att möjliggöra för den gröna industriomställningen och möta de nya behoven av el i norra Sverige. För att kunna möta de nya behoven behöver fler 400 kV-ledningar byggas och befintliga 400 kV-ledningar förstärkas. Ledningen mellan Malånäset och Högnäs kommer att överföra förnybar energi från vattenkraften i Skellefteälven, möjliggöra ökat effektuttag kring Boliden och Skellefteå samt bidra till stabilitet och driftsäkerhet i stamnätet.

Planerad ledning ingår i investeringsprogrammet Region Nord som idag omfattar totalt 11 projekt, indelat i tre huvudprojekt: Norrlandskusten, Malmfälten och Aurora Line.

Den föreslagna ledningen bedöms bidra till ökad överföringskapacitet norrut från SE2 till SE1, vilket kan ge positiv elmarknadsnytta i framtiden då flödet där förväntas gå norrut i större utsträckning. Den nya ledningen skapar ett stabilare stamnät genom redundans mellan längsgående ledningar.

Förbindelsens sträckning

Den sökta luftledningen ska uppföras mellan Malånäset och Högnäs. Förbindelsen är cirka 50 kilometer lång och kommer beröra Norsjö och Skellefteå kommuner i

Västerbottens län. Den förordade sträckningen går i sydöstlig riktning från en planerad ny station vid Malånäset och korsar vattendraget Malån. Svenska kraftnät kommer vid beviljad koncession att överta ledningsgatan för befintlig regionnätledning i närheten av Bjurträsk från Skellefteå Kraft. Sträckan där ledningen följer befintlig ledningsgata är cirka 13 kilometer lång och går förbi byn Bjurträsk och fram till byn Åsen.

Vid Åsen viker ledningen av från befintlig regionnätledningsgata och fortsätter i sydöstlig riktning genom i huvudsak obruten mark, förbi byarna Karträsk och Finnfors och ansluter slutligen till station Högnäs. Ledningen kommer att gå mestadels genom skogsmark och våtmarksområden. Området är till största del glest befolkat.

Vid genomförda samråd och arbetet med att ta fram miljökonsekvensbeskrivningen gjordes omfattande undersökningar och avväganden avseende val av lokalisering för förbindelsen. Den sökta sträckningen är vald för att den bedömts lämplig med hänsyn till att ändamålet med ledningen ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Detta utvecklas mer utförligt i kapitel 5 i miljökonsekvensbeskrivningen (Bilaga C) samt i *Alternativredovisning – Ledningssträckning Malånäset-Högnäs* (Bilaga C.1).

Teknisk beskrivning

Ledningen är en luftledning för växelström med konstruktionsspänning 420 kV och nominell spänning 400 kV. Den sökta förbindelsen avser en luftledning. En teknisk beskrivning redovisas i kapitel 4 i miljökonsekvensbeskrivningen (Bilaga C).

Samrådsprocessen

Eftersom den sökta förbindelsen avser en ny luftledning med en spänningsnivå på 400 kV och en längd över 15 kilometer ska ledningen antas medföra en betydande miljöpåverkan (6 § första stycket 10 punkten miljöbedömningsförordningen). Något undersökningssamråd har därför inte genomförts (enligt 6 kap. 23 § andra stycket 2 punkten miljöbalken). Svenska kraftnät har dock genomfört en myndighetsdialog i syfte att få ett bra underlag för bedömning av alternativa lokaliseringar (utredningskorridorer). En redogörelse för myndighetsdialogen återfinns i Bilaga B *Samrådsredogörelse*.

Efter att en utredningskorridor har valts och ett sträckningsförslag tagits fram har avgränsningssamråd enligt 6 kap. 29-32 §§ miljöbalken skett med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten eller åtgärden samt med de övriga statliga myndigheter, de

kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten eller åtgärden.

Samrådet hölls mellan april och juni 2024. Ett kompletterande samråd hölls mellan september och oktober 2024. I samtliga samråd har länsstyrelse, berörda kommuner, myndigheter, samebyar, fastighetsägare, intresseföreningar och andra intressenter deltagit och fört fram synpunkter. För utförlig beskrivning av samrådsprocessen hänvisas till Bilaga C *Miljökonsekvensbeskrivning*. I Bilaga B *Samrådsredogörelse* redogörs för de samråd som har skett och vad som kommit fram i samråden.

Alternativ

El kan överföras som växelström eller som likström, via luftledning eller via kabel. I Sverige, och i resten av världen, är växelströmsnät med luftledningar den dominerande tekniken för att transmitta el på höga spänningsnivåer och över långa sträckor. Enligt 19 a § förordning om nätkoncession (2021:808) ska en växelströmsledning som är avsedd för en spänning om 130 kV eller högre anläggas som luftledning. I miljökonsekvensbeskrivningen avsnitt 5.2 redovisas Svenska kraftnäts grunder för val av teknik i dessa avseenden.

För att förbindelsen ska fylla sin funktion i kraftsystemet behöver den lokaliseras mellan angivna stationer. Valet av sträckning mellan dessa stationer föregås av en lokaliseringstudie. Den inleds med studier av det geografiska området mellan stationerna i syfte att identifiera hinder för att kunna bygga förbindelsen. Med beaktande av dessa hinder sker sedan en analys av området som resulterar i ett antal alternativa korridorer där det bedöms möjligt och rimligt att förbindelsen kan byggas. Efter genomförd myndighetsdialog väljs den korridor som, med hänsyn till skillnader i miljöeffekterna, framstår som den mest lämpliga. Baserat på tidigare utredningar, kartstudier och databaser samt myndighetsdialog tas en föreslagen sträckning inom vald korridor fram. Den föreslagna sträckningen är den som, baserat på tillgängligt kunskapsunderlag, bedöms orsaka minst intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

I ett tidigt skede avfärdades flera olika korridoralternativ eftersom de skulle medföra alltför stora negativa konsekvenser med hänsyn till tekniska aspekter, genomförbarhet, miljö och/eller ekonomi. När tre alternativ kvarstod (korridorerna 5a, 7c och 9b) genomfördes en slutlig utvärdering med hjälp av en teknisk förprojektering och bedömning av preliminära miljökonsekvenser med rangordning.

Utförligare beskrivning av de alternativa sträckningar som utretts och skälen för de val som har gjorts redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen (Bilaga C) samt i alternativredovisningen (Bilaga C.1).

En analys av effekter och bedömning av miljökonsekvenser ligger till grund för de beslut som successivt fattats om lokalisering och utformning. I hela processen har möjligheterna att minska elförbindelsens påverkan på människors hälsa och miljön varit en del i Svenska kraftnäts beslut.

Om den planerade elförbindelsen inte genomförs skulle det innebära att stamnätet inte förstärks som planerat i regionen. Förbättrad driftsäkerhet genom en större geografisk spridning på ledningar uppnås därmed inte. De positiva konsekvenserna avseende möjliggörande av den gröna omställningen och minskad klimatpåverkan skulle utebli.

Miljökonsekvenser

En 400 kV ledning innebär typiskt sett intrång och olägenheter, bland annat i form av påverkan på landskapsbilden och enskildas boendemiljöer, ingrepp i natur- och kulturmiljön, intrång i näringsverksamheter samt begränsningar av enskildas möjlighet att använda sina fastigheter. Samtidigt är utbyggnaden av transmissionsnätet i Sverige nödvändig för att tillgodose samhällets behov av el. Det är också en viktig del av samhällets strävan mot en hållbar utveckling.

En utförlig redovisning av de bedömda miljökonsekvenserna finns i miljökonsekvensbeskrivningen, Bilaga C. I miljökonsekvensbeskrivningen redovisas även den bedömningsmetodik Svenska kraftnät tillämpar.

Konsekvenserna har primärt begränsats genom val av lokalisering i syfte att minimera intrång och olägenheter. Hänsyn har tagits exempelvis till boendemiljö och bebyggelse, skyddade områden eller andra områden med höga värden eller viktiga funktioner. Nedan matris visar den samlade bedömningen.

Miljöaspekt	Verksamheten	Nollalternativet
Boendemiljö	Ingen konsekvens	Ingen konsekvens
Landskapsbild	Liten negativ konsekvens	Ingen konsekvens
Naturmiljö	Liten till måttligt negativa konsekvenser	Liten negativ konsekvens
Kulturmiljö	Liten negativ konsekvens	Ingen konsekvens
Rennäring	Måttliga till stora negativa konsekvenser	Positiv konsekvens
Naturresurshållning	Liten negativ konsekvens	Ingen konsekvens

Rekreation och friluftsliv	Liten negativ konsekvens	Ingen konsekvens
Mark och vatten	Liten negativ konsekvens	Inga till små negativa konsekvenser
Klimatpåverkan	Positiv påverkan	Negativ påverkan
Klimatanpassning	Mycket låg risk	Ingen risk
Infrastruktur	Ingen påverkan	Ingen till liten negativ påverkan
Totalförsvaret	Ingen påverkan	Ingen påverkan

Planförhållanden

Enligt 2 kap. 14 § ellagen får en nätkoncession för linje inte strida mot någon detaljplan eller områdesbestämmelse. Detaljplaner inom en 50 meter bred zon runt den planerade ledningssträckningen har inventerats och inget detaljplanelagt område berörs. Ledningen står inte i strid med någon detaljplan eller områdesbestämmelse.

Parallella prövningar

Den nu aktuella ansökan har samband med Skellefteå Krafts planerade kommande rivning av befintlig regionnätledning vars ledningsgata Svenska kraftnät ämnar överta med aktuellt ansökta ledningen. Den rivning Skellefteå Kraft avser genomföra är en förutsättning för utbyggnaden av 400 kV förbindelsen mellan Malånäset och Högnäs.

Svenska kraftnät har för utbyggnaden av Högnäs station ansökt om förhandsmedgivande enligt 2 kap. 8 § ellagen, innan beslut har meddelats om ny koncession för aktuell ledning mellan Malånäset och Högnäs. Svenska kraftnät har även pågående prövningsprocesser för uppförandet av Malånäset station.

Utöver nätkoncessionsprövning aktualiseras ett antal prövningar i form av tillstånd, dispenser och anmälningar för byggande och drift av ledningen. De tillstånd eller dispenser som har bedömts avgörande för koncessionslinjen redovisas i MKB:n avsnitt 10.1.

Berörda fastigheter och rättighetshavare

Den planerade förbindelsen kommer att beröra fastigheter i Norsjö och Skellefteå kommuner.

Förteckning över samtliga berörda fastigheter och innehavare av lagfart till dessa bifogas (Bilaga E). I bilagan inkluderas även kända innehavare av särskild rätt. Förteckningen inkluderar inte hyresrättsinnehavare eller bostadsrättsinnehavare.

Uppgift om överenskommelser om upplåtelse av mark

Arbetet med att teckna markupplåtelseavtal för den nya förbindelsen kommer att påbörjas innan Energimarknadsinspektionen har tagit beslut om koncession. Markupplåtelseavtalen kommer att läggas till grund för upplåtelse av ledningsrätt vid förrättning enligt ledningsrättslagen. I de fall avtal inte kan träffas kommer frågan om förtida tillträde till marken att tas upp vid förrättning om ledningsrätt hos Lantmäteriet.

Berörda nätkoncessioner

Till stationerna som ansökt ledning ansluter till har Svenska kraftnät och Skellefteå Kraft befintliga linjekoncessioner som också ansluter stationerna.

Den planerade förbindelsen ligger inom ett område där Skellefteå Kraft Elnät AB är koncessionsinnehavare av områdeskoncession 412KC.

Tidplan och kostnader

Från det att nätkoncession och övriga tillstånd meddelas beräknar Svenska kraftnät att upphandlingen av entreprenaden tar cirka fyra månader och att byggnationen sedan pågår under cirka två år.

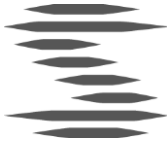
Enligt gällande tidplan bör arbeten med ledningen påbörjas under år 2028 för att klara beräknad idrifttagning vid år 2030.

Kostnaden för verksamheten beräknas uppgå till cirka 800 miljoner kronor. En samhällsekonomisk lönsamhetsbedömning finns framtagna och bifogas (Bilaga D).

Övrigt

Koncession söks tillsvidare.

Till ansökan bifogas bilagor enligt nedan angivna förteckning. Beträffande behörighetshandlingar, organisationsplan, årsredovisning m.fl. handlingar hänvisas till motsvarande handlingar i redan ingivna ärenden och till Svenska

kraftnäts webbsida www.svk.se. Om Energimarknadsinspektionen önskar att dessa handlingar inges i original emotses besked härom.

Kontaktperson i ärendet:

Per Andersson, delprojektledare tillstånd:

Epost: Per.Andersson2@svk.se

Telefon: 010 350 90 32

Svenska kraftnäts dnr. 2022/3179 ska anges vid korrespondens om ärendet.

Beslut om denna ansökan har fattats av generaldirektör Per Eckemark efter föredragning av delprojektledare Per Andersson. I ärendets slutliga handläggning har även enhetschef Ingela Lindqvist deltagit.

Sundbyberg, dag som ovan

Per Eckemark

Bilagor

Bilaga A	Koncessionskarta i skala 1:50 000
Bilaga B	Samrådsredogörelse Malånäset-Högnäs
Bilaga C	Miljökonsekvensbeskrivning Malånäset-Högnäs
Bilaga C.1.	Alternativredovisning - Ledningssträckning Malånäset-Högnäs
Bilaga D	Samhällsekonomisk lönsamhetsbedömning
Bilaga E	Fastighetsförteckning och förteckning över kända rättighetshavare

DOKUMENT SIGNATURER

Innehållet i detta dokument är digitalt signerat.
Namn och tidpunkter visas på denna sida.

2025-06-27

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnätts underskriftstjänst, SandSign
2025-10-31 10:34:85-0001